

Hallintovaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi turvallisuustutkintalain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi turvallisuustutkintalain muuttamisesta (HE 250/2018 vp): Asia on saapunut hallintovaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- lainsäädäntöjohtaja Tuula Majuri, oikeusministeriö
- poliisitarkastaja Jari Pajunen, sisäministeriö
- liikenneneuvos Risto Saari, liikenne- ja viestintäministeriö
- johtaja Veli-Pekka Nurmi, Onnettomuustutkintakeskus

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- puolustusministeriö
- valtiovarainministeriö
- Poliisihallitus
- Liikenteen turvallisuusvirasto (Trafi)
- Professoriliitto ry
- Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi turvallisuustutkintalakia. Esityksen tavoitteena on panna kansallisesti täytäntöön EU:n neljänteen rautatiepakettiin sisältyvä rautatieturvallisuudirektiivi siltä osin kuin se koskee turvallisuustutkintaa. Samalla lakiin ehdotetaan tehtäväksi eräitä muita vähäisiä muutoksia.

Poikkeuksellisen tapahtuman tutkintaryhmä asetettaisiin vastaisuudessa oikeusministeriön sijasta Onnettomuustutkintakeskuksen yhteyteen. Poikkeuksellisen tapahtuman johdosta annettujen suositusten toimeenpanon seuranta siirrettäisiin Onnettomuustutkintakeskuksen tehtäväksi. Lisäksi tarkistettaisiin muun muassa esteellisyyttä, ilmoitusvelvollisuutta ja viranomaisten yhteistyötä koskevia säännöksiä.

Valiokunnan mietintö HaVM 22/2018 vp

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 16 päivänä kesäkuuta 2019.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Turvallisuustutkintalaissa (525/2011) säädetään turvallisuustutkinnasta, jonka tarkoituksena on yleisen turvallisuuden lisääminen, onnettomuuksien ja vaaratilanteiden ehkäiseminen sekä onnettomuuksista aiheutuvien vahinkojen torjuminen. Turvallisuustutkintaa ei tehdä oikeudellisen vastuun kohdentamiseksi. Turvallisuustutkintaa voidaan lain mukaan tehdä onnettomuuden ja vaaratilanteen lisäksi poikkeuksellisesta tapahtumasta.

Valiokunta toteaa, että vuonna 2011 voimaan tullut laki on saadun selvityksen mukaan osoittautunut käytännössä hyvin toimivaksi. Turvallisuustutkinnassa on keskeistä, että lain toimivaltasäännökset ovat selkeitä. Turvallisuustutkintaan liittyy myös ilmailun, raideliikenteen ja merenkulun kansainvälistä sääntelyä. Valiokunta pitää tärkeänä, että kansallinen sääntely on tämän kanssa sopusoinnussa.

Turvallisuustutkintalakiin ehdotetuilla muutoksilla pannaan kansallisesti täytäntöön EU:n neljänteen rautatiepakettiin sisältyvä rautatieturvallisuudsdirektiivi ((EU) 2016/798) siltä osin kuin se koskee turvallisuustutkintaa. Samalla lakiin tehdään muita vähäisiä muutoksia, jotka edistävät ja sujuvoittavat turvallisuustutkinnan tekemistä sekä vaikuttavat myönteisesti yleiseen turvallisuuteen. Valiokunta pitää muun muassa poikkeuksellisen tapahtuman johdosta annettujen suositusten toimeenpanon seurannan siirtämistä Onnettomuustutkintakeskuksen tehtäväksi ja lain esteellisyyssäännösten tarkistamista perusteltuina.

Valiokunta tähdentää toimivan viranomaisyhteistyön merkitystä poliisin suorittamassa oikeudellisen vastuun kohdentamiseksi tehtävässä tutkinnassa ja Onnettomuustutkintakeskuksen turvallisuustutkinnassa. Onnettomuustutkintakeskuksen ja esitutkintaviranomaisen välinen sujuva yhteistyö heti onnettomuuden jälkeen on tärkeää molemmille, jotta ne tunnistavat toistensa tarpeet tutkinnassa.

Valiokunta toteaa, että eduskunta on jo aiemmin hyväksynyt muut EU:n neljänteen rautatiepakettiin sisältyvät lainsäädännön muutokset (EV 169/2018 vp — HE 105/2018 vp). Nyt ehdotettujen säännösten voimaantulo on tarkoitus sovittaa yhteen näiden muutosten kanssa.

Hallituksen esityksestä ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella hallintovaliokunta pitää ehdotettuja muutoksia tarpeellisina ja tarkoituksenmukaisina. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä tästä mietinnöstä ilmenevin tavoin. Valiokunta on tehnyt kielellisen korjauksen lakiehdotuksen 2 §:n 1 momentin 3 kohtaan.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Hallintovaliokunnan päätösehdotus:

Valiokunnan mietintö HaVM 22/2018 vp

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 250/2018 vp sisältyvän lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

turvallisuustutkintalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan turvallisuustutkintalain (525/2011) 8 §:n 3 momentti, 27 §:n 3 momentti ja 36 §, *muutetaan* 2 §:n 1 momentin 3 kohta, 10 §:n 1 momentti, 13 §:n 3 momentti, 14 §:n 1 momentin johdantokappale ja 4 kohta, 16 §:n 1 momentti ja 2 momentin 1 ja 2 kohta, 19 §:n 1 momentti, 20 §:n 1 momentin 3 kohta, 29 §, 30 §:n 1 momentti, 32 §:n 2 momentti ja 42 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisena kuin niistä on 16 §:n 1 momentti ja 2 momentin 1 ja 2 kohta laissa 584/2018, sekä *lisätään* 23 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

2 §

Tutkittavat onnettomuudet ja vaaratilanteet

Onnettomuustutkintakeskuksen on tutkittava:

3) rautatieliikenteessä tapahtunut vakava onnettomuus, joka on määritelty rautateiden turvallisuudesta **annetun** Euroopan parlamentin ja neuvoston **direktiivin** (EU) 2016/798 3 artiklassa, sekä vastaava onnettomuus muussa yksityisessä tai julkisessa raideliikenteessä;

10 §

Erityiset kelpoisuusvaatimukset

Onnettomuustutkintakeskuksen johtajan kelpoisuusvaatimuksena on ylempi korkeakoulututkinto, hyvä perehtyneisyys keskuksen toimialaan, käytännössä osoitettu johtamistaito ja johtamiskokemus. Tohtorin tutkinnon suorittaneella johtajalla on professorin arvonimi.

Valiokunnan mietintö HaVM 22/2018 vp

13 §

Tutkintaryhmä

Onnettomuustutkintakeskus voi muuttaa tutkintaryhmän kokoonpanoa, jos se on tarpeellista asiantuntevan, riippumattoman ja puolueettoman tutkinnan toimittamiseksi.

---

14 §

Esteellisyys

Onnettomuustutkintakeskuksen virkamiehen, tutkintaryhmän jäsenen ja muun tutkintaan osallistuvan esteellisyyteen tutkinnassa sovelletaan, mitä hallintolain (434/2003) 28 §:n 1 momentin 4-7 kohdassa säädetään virkamiehen esteellisyydestä asian käsittelyssä. Lisäksi edellä tarkoitettu henkilö on esteellinen:

4) jos hänen tai hänen läheisensä toiminta voi tulla tutkittavaksi onnettomuuden johdosta tehtävässä turvallisuustutkinnassa.

---

16 §

Ilmoitusvelvollisuus

Onnettomuuspaikalla pelastustoimiin osallistuvan viranomaisen tulee viipymättä ilmoittaa Onnettomuustutkintakeskukselle tapahtumasta, joka ilmoittajan arvion mukaan voi tulla tutkittavaksi tämän lain mukaan. Jos ilmoituksesta puuttuu tutkinnantarpeen arvioinnissa tarvittavia tietoja, edellä tarkoitettujen viranomaisen on saatettava ilmoitus ajan tasalle heti, kun puuttuvat tiedot ovat saatavilla.

Ilmoitusvelvollisuus on myös:

- 1) Liikenne- ja viestintävirastolla;
  - 2) Väylävirastolla;
-

19 §

Tutkintaedellytysten turvaaminen

Onnettomuustutkintakeskuksen tutkintaa tekevällä virkamiehellä ja tutkintaryhmän jäsenellä (*tutkintaa tekevällä*) on oikeus välittömästi päästä onnettomuuspaikalle sekä tutkia siellä onnettomuuteen liittyviä esineitä, laitteita ja rakenteita.

Valiokunnan mietintö HaVM 22/2018 vp

20 §

Tiedonsaantioikeus

Tutkintaa tekevällä on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta viranomaisilta ja muilta julkista tehtävää hoitavilta tutkinnan toimittamiseksi:

3) tarpeelliset tiedot onnettomuuteen liittyvän kulkuneuvon, laitteen ja opastin- ja liikenteenohjausjärjestelmän toimintaa, onnettomuuden olosuhteita sekä puhe- ja viestiliikennettä rekisteröivistä laitteista ja muista vastaavista tallentimista;

23 §

Kuuleminen

Tutkintaa tekevällä on oikeus alustavasti puhutella 1 momentissa tarkoitettua henkilöä.

29 §

Tutkinnan päätyminen

Tutkinta päättyy, kun tutkintaselostus julkaistaan. Tutkinnan päätyminen ei estä uutta tutkintaa asiassa, jos se on tarpeen tutkinnan päättymisen jälkeen tietoon tulleen uuden ja merkittävän seikan vuoksi.

30 §

Turvallisuussuositusten seuranta

Onnettomuustutkintakeskus seuraa tutkintaselostuksessa annettujen turvallisuussuositusten toteutumista.

32 §

Poikkeuksellisen tapahtuman tutkinnan aloittaminen

Valtioneuvosto voi asettaa tapahtuman tutkintaa varten Onnettomuustutkintakeskuksen yhteyteen tutkintaryhmän. Tutkintaryhmä suorittaa tehtävänsä itsenäisesti ja riippumattomasti.

Valiokunnan mietintö HaVM 22/2018 vp

42 §

Yhteistyö ja virka-apu

Tutkintatoimia tehdään yhteistoiminnassa samassa asiassa esitutkintaa tai kuolemansyyn tutkintaa tekevän viranomaisen kanssa siinä laajuudessa kuin Onnettomuustutkintakeskus katsoo yhteistoiminnan olevan tarkoituksenmukaista turvallisuustutkinnan kannalta.

Onnettomuustutkintakeskuksella on oikeus saada pyynnöstä poliisilta, Puolustusvoimilta ja Rajavartiolaitokselta virka-apua turvallisuustutkinnassa ja sen turvaamisessa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 11.1.2019

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Juho Eerola ps
varapuheenjohtaja Timo V. Korhonen kesk
jäsen Anders Adlercreutz r
jäsen Pertti Hakanen kesk
jäsen Kari Kulmala sin
jäsen Sirpa Paatero sd
jäsen Juha Pylväs kesk
jäsen Veera Ruoho kok
jäsen Vesa-Matti Saarakkala sin
jäsen Mari-Leena Talvitie kok
varajäsen Lasse Hautala kesk
varajäsen Ulla Parviainen kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

istuntoasiainneuvos Henri Helo